

Zitting 1981–1982

17 189

Wijziging van het tarief van de inkomstenbelasting en van de loonbelasting in het kader van het belastingplan 1982

Nr. 8

EINDVERSLAG

Vastgesteld 4 december 1981

De vaste Commissie voor Financiën¹ heeft de eer over dit wetsontwerp als volgt eindverslag uit te brengen.

De leden van de C.D.A.-fractie hadden niet zonder droevenis kennis genomen van de memorie van antwoord. Zij constateerden, dat op een aantal van hun vragen niet of nauwelijks was ingegaan. Voor zover de beschikbare tijd te kort was om bepaalde feitelijke vragen te beantwoorden, hadden zij daarvoor begrip, en spraken zij de verwachting uit dat deze vragen alsnog zouden worden beantwoord in de nota naar aanleiding van dit verslag of tijdens de plenaire behandeling. Zij dachten daarbij in het bijzonder aan de vragen die betrekking hebben op:

- de ontwikkeling van de collectieve lastendruk in de periode 1973–1982 volgens de oude en de nieuwe definitie;
- de additionele belastingheffing die sedert 1973 mogelijk geweest zou zijn als gevolg van de aardgasexport, uitgaande van de collectieve lastendruk van 50% volgens de nieuwe definitie;
- de extra ruimte voor collectieve lastenverzwaring die voortvloeit uit een nieuwe norm als gevolg van de beslissing tot extra inzet van aardgas in het binnenland in 1982;
- de vermindering, die – ceteris paribus – uit de nieuwe norm voortvloeit voor de financiële ruimte van de collectieve sector door de aardgastegenval van 2,7 mld.

Hun bedroefdheid werd nochtans vooral veroorzaakt doordat de Regering naar hun oordeel op een aantal meer fundamentele vragen in het geheel niet dan wel zeer onbevredigend is ingegaan. Zo is van Regeringswege erg afhoudend gereageerd op hun uitnodiging om een nadere toelichting te geven op de merites van de nieuwe collectieve lastennorm. De gegeven antwoorden maakten op hen de indruk dat de Regering een discussie over deze problematiek uit de weg gaat. Zij verzochten de Regering nog eens te herlezen, wat zij over deze problematiek in het voorlopig verslag hadden opgemerkt en daarop alsnog in te gaan. Overigens meenden zij – in alle bescheidenheid – de regering er op te mogen attenderen, dat afschrijvingen bij de berekening van het netto nationale inkomen tegen marktprijzen een aftrekpost vormen, zoals zij dit bij de keuze van de grondslag waarin de collectieve lasten worden uitgedrukt bepleit hadden ten aanzien van de aardgasbaten. Zij wilden in een dergelijke redenering echter niet de kracht van hun argumentatie zoeken.

¹ Samenstelling: Joekes (VVD), voorzitter, Hermsen (CDA), Koning (VVD), Van Dis (SGP), Epema-Brugman (PvdA), Van der Hek (PvdA), K. de Vries (PvdA), Rienks (PvdA), Van Amelsvoort (CDA), ondervoorzitter, Van Aardenne (VVD), Engwirda (D'66), Van Muiden (CDA), Wöltgens (PvdA), De Korte (VVD), Gerritse (CDA), Couprie (CDA), B. de Vries (CDA), De Graaf (CDA), Tazelaar (PvdA), Veldhuizen (D'66) en Van Nieuwenhoven (PvdA).

Ten aanzien van de zinsnede over de algemene grondslag, waaruit belastingen en premies worden betaald, wilden zij slechts twee korte opmerkingen maken, namelijk dat daarmee op geen enkele van de gestelde vragen wordt ingegaan en dat de gekozen formulering zelf reeds duidelijk maakt dat er in deze grondslag eigenlijk geen elementen thuishoren waarvan de belasting en premieopbrengsten hier relevant verklaard zijn voor de collectieve lastendruk.

Gaarne zagen deze leden ook een nadere toelichting op de reactie in de memorie van antwoord op het door hen gesignaleerde multiplier-effect. Voorts zouden zij graag alsnog antwoord ontvangen op hun vraag naar de compensatie van eventuele normoverschrijdingen. In verband met de discussie over de norm vroegen deze leden ten slotte nog hoe hoog de op blz. 111 van de miljoenennota vermelde post verkoop en ruimte van staats-schuld in 1982 zal zijn.

Uit het antwoord op hun vraag naar de gevolgen van kapitaalmarktbe- roep buiten de begroting om begrepen zij dat het de Regering ernst is met haar streven om het financieringstekort in 1982 tot 6½% terug te brengen. Dit stemde hen tot tevredenheid.

Met betrekking tot de opmerking dat voor de geraamde drukstijging uit hoofde van niet-belastingmiddelen uit binnenlandse aardgasafzet voor de jaren na 1982 ten behoeve van de middellange termijnprognose, onder meer een lichte trendmatige teruggang van het binnenlands afzetvolume wordt verondersteld, vroegen deze leden hoe dit zich verhoudt tot de voor- genomen inzet van extra aardgas in 1982.

Meer moeite hadden zij met het antwoord op de vraag naar de verwerking van een eventuele solidariteitsheffing. Zij vroegen de Regering of het door- trekken van de inkomenspolitieke verwerking naar de collectieve lastensfeer zal betekenen dat de invoering van deze heffing wel relevant wordt verklaard voor de collectieve lastendruk in 1982, maar dat het vervallen ervan in 1983 dan niet zal worden aangemerkt als een verlichting. Geen antwoord hadden zij aangetroffen op hun vraag naar de gewenste inkomenspolitieke neutrali- teit van eenmalige heffingen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden uit de memorie van antwoord (blz. 3) begrepen, dat «de volgens het regeerakkoord gecorrigeerde belasting- en niet-belastingdruk daling 0,85% van het nationale inkomen bedraagt», het- geen overeenkomt met een bedrag van circa f 2800 mln. Betekent dit, dat er thans – volgens het regeerakkoord – nog ruimte bestaat voor een aan- vul- lend dekkingsplan van ca. f 2100 mln., omdat er na de voorstellen van de re- gering ad f 700 mln. een drukkaling – op grond van de correcties uit het re- geerakkoord – van ca. 0,65% resteert?

Deze leden waren verbaasd over de mededeling, dat de voorgestelde ta- riefverhoging geen correctie is op de door het vorige kabinet voorgenomen inflatiecorrectie van 100%. Zij hadden toch duidelijk gelezen in de brief van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (17 100, hoofdstuk XV, nr. 8), dat de tariefoperatie uitkomt op een inflatiecorrectie van 83%?

Het toegezonden cijfermateriaal over het koopkrachtbeeld had deze leden in verwarring gebracht. Enerzijds hadden zij in de genoemde brief van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een beeld gekregen van de effecten van de diverse maatregelen. Daarnaast zijn koopkrachtcijfers opge- nomen in de brief aan de Stichting van de Arbeid. Thans moesten zij uit de informatie uit de memorie van antwoord begrijpen, dat indien de solidari- teitsheffing geen doorgang zou vinden de koopkracht van 4× modaal prak- tisch gehandhaafd zou blijven.

Deze leden hadden voorts kennis genomen van de tabel, waarin de effec- ten van de verschillende maatregelen worden weergegeven (memorie van antwoord blz. 11). Zij zouden graag nog een uitgebreidere tabel zien, waarin ook afzonderlijk wordt gegeven: allereerst het oorspronkelijke MEV-beeld, dan de elementen A t/m E en eventueel andere wijzigingen, alsmede de ef- fecten van de solidariteitsheffing en dan het uiteindelijke totaalbeeld. Kan hierbij ook de inkomenscategorie 1½× modaal worden betrokken?

Wat betreft de vraag die de Regering opwerpt, of het wenselijk is de discussie over het tarief van de vermogensbelasting te heropenen, meenden deze leden dat daartoe alle aanleiding is. Een geringe verhoging van de vermogensbelasting zou kunnen dienen als alternatief, indien de Kamer elementen van het voorgestelde dekkingsplan zou afwijzen. Ook zouden op deze wijze de vermogens met een soort solidariteitsheffing geconfronteerd kunnen worden. Van een dergelijke maatregel zouden geen negatieve werkgelegenheidseffecten en prijseffecten uitgaan. Bovendien zou een verhoging alleen de hogere vermogens treffen, daar juist met ingang van 1981 structureel de knelpunten zijn opgelost en de vrijstellingen zijn verhoogd.

De leden van de fractie van D'66 zouden in aanvulling op de in de memorie van antwoord verstrekte gegevens nog graag de volgende vragen willen stellen. Kan de Regering meedelen, welke meeropbrengst op kas- resp. transactiebasis verwacht mag worden, indien het 18% b.t.w.-tarief gedurende de periode van 1 april t/m 31 december 1982 verhoogd zou worden naar 19%? Welke inkomenseffecten zijn voor de verschillende inkomenscategoriën van een dergelijke maatregel te verwachten? Wat zullen de gevolgen zijn voor de prijsontwikkeling in 1982?

In verband met de samenhang tussen de in het kader van het belastingplan 1982 voorgestelde maatregelen en andere, door de Regering voorgestelde maatregelen ter beïnvloeding van de koopkrachtontwikkeling, wilden deze leden voorts nog enkele vragen stellen over de recente brief van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Stichting van de Arbeid. In die brief wordt op blz. 14 een koopkrachtdaling voor de minima van 1% verwacht, terwijl op blz. 24 sprake is van een koopkrachtdaling van 0,5 à 1% voor deze categorie. Kan de Regering dit nader toelichten? Kan zij tevens aangeven hoe, uitgaande van de tabel op blz. 14, het op blz. 15 vermelde inkomensbeleid wordt bereikt? Wat zou het resultaat zijn, waneer uitgegaan wordt van aftopping van de prijscompensatie op een drempel van 1½% modaal, resp. f 60 000, resp. 2× modaal volgens de gebruikelijke definitie van aftopping, dat wil zeggen een gelijk bruto bedrag aan prijscompensatie per procent prijsstijging, bijvoorbeeld f 500 in het geval van een drempelwaarde van f 50 000 voor inkomens, die boven de gehanteerde drempel liggen?

Onder het voorbehoud, dat de Regering tijdig op de gemaakte opmerkingen zal reageren, acht de commissie de openbare behandeling van dit wetsontwerp hiermee voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Joekes

De griffier van de commissie,
Witteveen